

MANUAL DE GRAMÁTICA GALEGA

XOSÉ RAMÓN FREIXEIRO MATO

MANUAL DE GRAMÁTICA GALEGA

MANUAL DE GRAMÁTICA GALEGA

2ª edición: Setembro 2006

© Xosé Ramón Freixeiro Mato

© PROMOCIÓNS CULTURAIAS GALEGAS, S. A.

Rúa do Príncipe, 22. 36202 VIGO

ISBN-10: 84-8341-068-0

ISBN-13: 978-84-8341-068-4

D. Legal: 245086/06

Impresión e acabamento: Norprint Artes Gráficas, S. A.
4780-583 Santo Tirso - Portugal

Abreviaturas	21
Signos fonéticos utilizados	25
1. Fonética e fonoloxía	29
1.1. Fonemas e sons	29
1.2. A unidade fonolóxica: o fonema	30
1.3. A unidade fonética: o son	32
1.4. A ortografía: letras e dígrafos	34
1.5. O sistema vocálico	36
1.5.1. Caracterización e clasificación das vogais	36
1.5.2. Definición do sistema vocálico galego	38
1.5.3. O subsistema tónico	39
1.5.4. Os subsistemas átonos	47
1.5.5. Ditongos e tritongos	54
1.6. O sistema consonántico	56
1.6.1. Os sons consonánticos e a súa clasificación	56
1.6.2. Os fonemas consonánticos e as súas realizacións	58
1.6.3. Síntese esquemática das consoantes	63
1.7. Fonética sintáctica	64
1.7.1. Encontros vocálicos	65
1.7.2. Encontros consonánticos	66
1.8. A sílaba	68
1.9. Os trazos suprasegmentais	70
1.9.1. O acento	71
1.9.2. A entoación	72
1.9.3. A duración	75
2. Morfosintaxe	79
2.1. O morfema e a palabra	79
2.2. Os nomes	81
2.2.1. O nome substantivo	81
2.2.2. O nome adxectivo	88
2.3. Os pronomes persoais	94
2.3.1. Morfoloxía	95
2.3.2. Funcións	97
2.3.3. A reflexividade	105
2.3.4. Posición dos clíticos	108

2.4. Os pronomes demostrativos	114
2.5. Os pronomes posesivos	117
2.6. Os pronomes relativos, interrogativos e exclamativos	122
2.7. Os pronomes identificadores	125
2.7.1. Definición, clasificación e morfoloxía	125
2.7.2. O artigo	126
2.8. Os pronomes ordinais	130
2.9. Os pronomes cuantificadores	130
2.10. O verbo	133
2.10.1. Definición e clasificación	133
2.10.2. Os verbos regulares: morfoloxía	135
2.10.3. Os verbos semirregulares	142
2.10.4. Os verbos irregulares	148
2.10.5. Modos e tempos verbais	159
2.10.6. As formas infinitas do verbo	167
2.10.6.1. O infinitivo	168
2.10.6.2. O xerundio	172
2.10.6.3. O participio	174
2.10.7. As perífrases verbais	175
2.10.7.1. As perífrases temporais	178
2.10.7.2. As perífrases aspectuais	179
2.10.7.3. As perífrases modais	187
2.11. O adverbio	191
2.11.1. Adverbios e locucións cualificadores	192
2.11.2. Adverbios e locucións localizadores	194
2.11.3. Adverbios e locucións declarativos	196
2.11.4. Adverbios e locucións especificadores	197
2.11.5. Adverbios e locucións de inclusión	198
2.12. A preposición	198
2.12.1. Preposición e locución prepositiva	198
2.12.2. Usos e valores das preposicións	200
2.13. A conxunción	205
2.13.1. Conxunción e locución conxuntiva	205
2.13.2. Clasificación	206
2.14. A sintaxe: a estrutura do enunciado	210
2.14.1. As unidades sintácticas	210
2.14.2. As funcións sintácticas da frase na cláusula	214
2.14.3. Tipos de cláusulas	218
2.14.4. Sintaxe e pragmática. Funcións sintácticas, semánticas e informativas	224
2.14.5. As estruturas informativas e a posición dos clínicos	226

3. Semántica	233
3.1. Semántica lexical	233
3.1.1. Léxico, significado, palabra e lexema	233
3.1.2. As estruturas lexicais	235
3.1.3. As relacións semánticas	241
3.2. A formación de palabras	248
3.2.1. Os procedementos de formación de palabras	248
3.2.2. A derivación	249
3.2.3. A composición	262
3.2.4. Outros procedementos de formación de palabras	264